

aldrig kunne bemægtiges af Offentligheden, at de staae selvstændig og kunne ikke paa nogen Maade komme ind under det Offentlige. I Danmark gaae vi lidt til den ene Side og lidt til den anden Side, og nu forekommer det mig, at det vilde være uheldigt, om vi, der her ere inde paa den amerikanske Retning med Hensyn til Sorø Academi, vilde svigte denne Retning, og det forekommer mig ogsaa uheldigt, om vi efter den Fortid, som mange Underviisningspørgsmaal have, vilde kaste os ene ind i den anden Retning; thi saa kunde det let være, at vi lede Stibbrud. Efter at jeg i en Række af Aar har fulgt Rigsdagens Forhandlinger, har jeg ganske tydeligt Indtrykket af, at mange af vore vigtigste offentlige Underviisningsanstalter vilde være ramlede overende, dersom vi ikke havde haft Sorø Academi og de andre separate Fonds. Det er en ganske anden Sag at bevilge saa store Summer til Landbohøjskolen, til de private Højskoler, til Realskoler, til Videnskabsmænd og Sligt, naar de bevilges af de særlige Fonds, og ikke skulle strax berøre de almindelige Statsindtægter. Dette har aabenbart lettet disse høist vigtige Bevillinger i en Række af Aar. Derfor forekommer det mig, at det vilde være en Ting af den største Betænkelse, at gjøre dette Indgreb i deres Formuer til Fordeel for de almindelige Statsindtægter uden, som den høitærede Minister sagde, i ganske kritiske Tilfælde, hvor jeg ogsaa vel kan tænke mig, at man gjorde en slig Anvendelse af saadanne Midler. Vi kunne let risikere, at, hvad vi spare for Statskassen paa denne Maade, gaaer lige til riflede Kanoner og Fæstningsanlæg, hvis virkelige Værd tidt sikkert ikke vil kunne beregnes. Det har ogsaa havt sin Fordeel, at det har været af de separate Fonds, at man har taget Understøttelsen til de private Højskoler og Sligt. Havde der ikke været givet separate Fonds, vilde jeg for min Deel idetmindste have søgt Anledning til at modsætte mig, at man af Statskassen understøttede private Mænd; thi det er misligt i saadanne Forhold at blande det Offentlige og det Private sammen; det bliver vanstelig at see, om man handler i det Offentliges Interesse eller til Fremme af pri-

vate egennyttige Formaal. Derfor er det, synes jeg, en Fordeel, at man, naar man paa den Maade vil vise sig gavmild overfor den private Industri ved Skolevæsenet, har de separate Fonds at tage Midlerne af dertil, og ikke skal paalægge det Almindelige Byrder. Naar dertil kommer de andre Formaal, som antyndes af flere andre ærede Medlemmer, saa forekommer det mig rigtigt nok, at Thinget vilde handle meget uheldigt ved at gjøre Begyndelsen her. I dette Dieblif veed man, hvad man bevilger, men man vil ikke kunne beregne, om ikke Udgifter til andre mindre nødvendige frigeriske Formaal næste Aar ville kunne blive forelagte os beregnede herpaa, naar Udgifterne saaledes kunne ndjernes ved de separate Fonds. Derfor forekommer det mig, at vi gjøre bedst i at forfaste dette Forslag, eller idetmindste strax at vise, at om vi end ikke kunne forfaste det her ved 2den Behandling, vi dog ogsaa her ere Mange, som slet ikke ville vedkjende os det. Hermed skal jeg for Diebliffet slutte min Udtalelse.

Sjogsbro: Et Par ærede Medlemmer af det Udvalg, som er nedsat angaaende Theateragen, have allerede udtalt, at der af et Fleertal af dette Udvalg vil blive stillet Genbringsforslag til 3die Behandling af Finantsloven. Jeg foranlediges herved til at udtale, at det netop er en af Hovedgrundene, hvorfor jeg ikke har taget Deel i Forhandlingen om de Spørgsmaal, der angaae Theatret; thi jeg troer, at det vil være rettest, at Forhandlingen udsættes til den nævnte tredje Behandling. Det vil da ogsaa vise sig, at det kun er et Fleertal af Udvalget, men at der er et Mindretal, som ingenlunde mener, at et Tilskud af 50,000 Rd. om Aaret er nødvendigt for at opretholde det. Da der imidlertid allerede her foreligger Forslag om at nedsætte dette Tilskud, maa jeg udtale, at jeg agter at stemme for det subsidiaire Forslag, at Tilskudet nedsættes med 20,000 Rd., overbeviist om, at vi ganske rolig kunne gjøre det uden derved at foranledige Nedlæggelsen af Theatret, naar blot den ærede Minister vil vise Kunsten og Statskassen — begge i Forening — den Interesse at lade Skuepillerne spille hyppigere